

Datum

17 september 2024

Onderwerp

VNG-inbreng CD water 24 september

Geachte woordvoerders water van de vaste Kamercommissie Infrastructuur en Waterstaat,

U heeft 24 september het commissiedebat Water. Graag geven wij u namens gemeenten de volgende vier aandachtspunten mee:

1. Water en Bodem Sturend: geen keuze maar een gegeven.

Het Water en Bodem Sturend beleid dat in 2022 is ingezet is onverminderd relevant en urgent. Water en bodem voorzien ons van ons dagelijks drinkwater, vormen de basis voor onze voedselproductie en vormen het fundament onder onze huizen.

Onder meer zeespiegelstijging, extreem weer, en bodemdaling zijn (inmiddels) onvermijdelijke realiteiten. Zonder doordachte keuzes zullen de gevolgen ingrijpend zijn. Door ons bij de inrichting van ons land aan te passen aan het water- en bodemsysteem kunnen we afwenteling van o.a. overstromingsrisico's, watertekorten en verloren landbouwpotentieel voorkomen. Dat doen we met het ordenende principe van "Water en Bodem Sturend" (WBS).

Het eerder dit jaar gepubliceerde 'Ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving' wordt door gemeenten als een nuttig instrument gezien bij de keuze van woningbouwlocaties. Wij vinden de mogelijkheden voor toepassing van het afwegingskader nog beperkt. Zo omvat het nog geen informatie over benodigde ruimte voor waterberging. Daarnaast is het alleen van toepassing op bouwplannen en niet voor locatiekeuze van andere opgaven.

We willen u verzoeken de volgende vragen aan de minister te stellen:

- Kan de minister aangeven op welke wijze het afwegingskader de komende tijd verder ontwikkeld en uitgedragen gaat worden?
- Hoe ziet de minister de samenhang tussen het ruimtelijk afwegingskader en de principes van 'Water Bodem Sturend' ten opzichte van het proces van de Nota Ruimte?

Het kaartje over ontwikkelgebieden uit het voorontwerp Nota Ruimte naast de sturingskaart uit het ruimtelijk afwegingskader laten zien dat veel 'stimuleringsgebieden' en 'accomodatieggebieden' in verband met het water- en bodemsysteem grote en dus dure opgaven met zich meebrengen, bijvoorbeeld als gevolg van slappe bodem. Gemeenten dreigen financieel klem te komen zitten wanneer ze als gevolg van niet WBS-bouwen in de toekomst met o.a. hoge beheerkosten, wateroverlast, en funderingsproblematiek geconfronteerd worden; evenals wanneer de rekening van het wel WBS-bouwen vooral bij gemeenten wordt gelegd. Het gaat niet alleen om financiën, maar ook om de verantwoordelijkheidsverdeling.

- Is de minister bereid duidelijk te communiceren en uit te dragen dat toekomstbestendig bouwen - waarbij voldoende rekening wordt gehouden met het water- en bodemsysteem en met klimaatverandering – een verantwoordelijkheid is van iedereen?
- Welke inzet heeft het kabinet voor ogen om te werken aan maatschappelijk draagvlak? Gemeenten willen dat het kabinet meer aandacht besteedt aan communicatie over het belang van Water en Bodem Sturend en zo werkt aan maatschappelijk besef en draagvlak voor maatregelen.

2. Drinkwatertekorten

In toenemende mate zien we dat drinkwatertekorten een rem zetten op woningbouw en bedrijvigheid. Kunt u de minister vragen:

- Om in kaart te brengen wat de gevolgen zijn van te verwachten drinkwatertekorten voor de woonopgave, economische bedrijvigheid en andere maatschappelijke opgaven?
- Wat regio's en gemeenten kunnen doen die nu al te maken hebben met drinkwatertekorten? Welke rol ziet de minister voor zichzelf daarin weggelegd?

3. Kaderrichtlijn Water (KRW): verbeteren waterkwaliteit is van groot belang.

De maatregelen ten behoeve van waterkwaliteit lopen achter op schema. Onvoldoende vooruitgang is schadelijk voor mens en natuur en economische activiteiten in Nederland kunnen stil komen te liggen - zowel in de landbouw als in de rest van de economie (zie ook de recente [oproep vanuit de bouwsector](#)).

Gemeenten zien een aantal uitdagingen. Zo zien gemeenten dat diverse tegengestelde belangen een rol spelen, met name vanuit de landbouw.

Kunt u bij de minister onder de aandacht brengen:

- Dat het essentieel is dat het rijk en provincies vooropgaan bij het adresseren van spanningen tussen verschillende belangen die ontstaan bij het sturen op landgebruik, bijvoorbeeld waar dit nodig kan zijn om de emissies van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen.
- Dat het belangrijk is dat er wordt gewerkt aan draagvlak voor maatregelen en dat het rijk aan onze inwoners beter gaat uitleggen waarom het belangrijk is dat de waterkwaliteit op orde komt.

4. Ambities versus gemeentelijke nieuwe taken

Tot slot. Zonder budget kunnen taken onvoldoende worden uitgevoerd. Gemeenten gaan een enorm gat in hun begroting tegemoet zien in 2026 nu al op voor. Het is voor gemeenten nu al een uitdaging om alle bestaande taken goed uit te kunnen voeren. Nieuwe taken of ambities zijn daarom, zeker zonder voldoende middelen, volstrekt onrealistisch.

Gemeenten moeten steeds vaker hun ruimtelijke plannen aanpassen in verband met klimaatverandering. Ook opgaven op het gebied van waterveiligheid vragen in toenemende mate om inzet van beperkt beschikbare middelen. Voor toekomstbestendige nieuwbouw; het tegengaan van (in)directe lozingen; en klimaatadaptatie in het algemeen hebben gemeenten bijpassende middelen nodig voor de uitvoering.

- We willen u vragen of u de minister hierop kunt laten reflecteren?
- Deelt de minister de visie van de deltacommissaris dat het Deltafonds moet meegroeien met de verwachte kostenstijging voor klimaatadaptatie?
- Welke concrete stappen gaat de minister ondernemen om ervoor te zorgen dat het Deltafonds voldoende middelen heeft om de lange termijn uitdagingen van klimaatverandering aan te gaan?
- Kunnen gemeenten ook rekenen op ondersteuning vanuit het Deltafonds?

Indien gewenst, lichten we de bovenstaande punten graag nader toe in een overleg.